

„igen, ez egy kultusz”

PÉTERFY BORI ÉS ORCSIK ROLAND KARANTÉN-INTERJÚJA

– Bowie a színházból érkezett a zenei világba, a karaktereit, a színpadát színházi eszközökkel alkotta meg, különösen az expresszionista film és színház, illetve a Bauhaus látványtervei hatottak rá. Hogy néz ki Péterfy Bori & Love Band látványvilágának megtervezése, tudatos használata?

– Én is a színhészetből, kintről jövök ebbe a zenei világba. Amikor nézek egy koncertet, nekem is nagyon fontos az előadó személyisége. Sokszor fontosabb, mint a szaktudás. Most nem akarok félreérthető lenni, de rám sokkal jobban hatnak az egyéniségek a színpadon. Nyilván fantasztikus, amikor csodálatos hangok és zseniális zenészek minden nélkül, csak ott vannak és zenélnek, ám engem nagyon el tud varázsolni a személyiség, az előadó jobban izgat. Én is így közelíték. Nyilván a mi esetünkben nehéz látványvilágról beszélni, a magyar zenei underground világ nem ad sok teret és lehetőséget anyagilag, hogy a legvadabb álmainkat megvalósítsuk. Évek óta van egy nagyon jó vizuális csapatunk, Mihalecz Tamás, a zenei világban biztos, hogy mindenki ismeri a nevét, megkerülhetetlen a szakmában. Az elején, Tomi előtt, a férjemmel dolgoztuk ki a vizuálanyagokat. Amikor még nem volt gyerekünk, többet tudtunk ezzel foglalkozni. Vagy klippeket készítettünk, vagy vizuálokat a koncertekhez. Egyfolytában, éjszaka is járkáltunk a városban, és forgattunk mindenhol, érdekes helyszíneken, különböző

ruhákban, különböző számokhoz passzoló hangulatú vetítésekkel készítettünk. Egyébként érdekes, hogy pont nemrég nézegettük ezeket a régi anyagokat, és fáj a szívem, hogy milyen jó volt, amikor még időmilliomosok voltunk, megtehettünk ilyen huncutságokat, csak magunknak éltünk. Mindig érdekes vizuálanyagokat próbáltunk kitalálni, a fényeket is, meg én a ruhákat, amennyire lehet, ez nem mindig egyszerű. Volt néhány álmunk, hogy de jó lenne egy kicsit színházi vagy különös látványvilágú koncertünk, de olyan egekbe szöktek az árak, nem csak a legyártatás, hanem a beszerelés, az oda hurcoltatás, a tárolás is. Régebben azért voltak efféle koncertjeim a Trafóban, pl. amikor egy kamionponyva volt kifeszítve a háttérben, a koncertszínpadot pedig mint egy utat terveztük meg. Akkor még Nagy Fruzsínával dolgoztunk, aki a legeslegjobb jelmeztervező már évek óta a színházi világban.

Ő segített nagyon sokat a látványban. Volt olyan, hogy szereztünk hatalmas ejtőernyő-ponyvát, az volt a vetítővászon. Ezek az extra dolgok nagy plusz költséggel járnak. Egy ilyen mi a mi esetünkben elviszi a pénzt. Amikor pedig fesztiválozás van, akkor egyszerűen nincs rá idő, ott harminc perc van összesen a zenekaroknak beállni. Ennek ellenére mindenki el van ájulva, milyen jól néz ki a koncertünk, mennyire jól szól. A lehetőségekhez képest borzasztó nagy energiát fektetünk abba, hogyan szól, hogyan néz ki egy koncert.

– *Mintha nálatok a klipek irányába mozdult volna el a burjánzó, eklektikus látványosság...*

– Igen, ahogyan a zenénk is nagyon eklektikus. Ez Tövisházi Ambrussal való egymásra találásunkból is fakad. Alkotópáros vagyunk, ezt most már mondhatjuk így, több mint húsz éve dolgozunk együtt. Én úgy inspirálok az Ambrust, hogy szélesek a lehetőségek, mert végül is lehet velem játszani, mindenféle stílusú zenét kipróbálunk. Én az előadóművészetből közelítem meg ezeket a dolgokat, s nem az van, hogy van egy zenei stílus, ami nekem jó, s akkor azt nyomjuk. Egy érdekes átmenet vagyok, nincs még egy ilyen a magyar zenei életben, aki egyszerre színes, s párhuzamosan műveli ezt a két dolgot. Nem színes-lemezeket adok ki, hanem igazából ez a fő profil, viszont nagyon-nagyon benne van a színeszőség.

– *Érdekes, hogy a hangod szempontjából mindig felismerhető a Péterfy Bori, nem az a fajta eklekticizmus jellemzi, mint a zenéteket vagy akár a vizualitásotokat, ahogyan erről beszéltünk. Ilyen szempontból hasonlít Bowie-hoz, aki a különböző stílusok használata, ötvözete ellenére mindig karakteres Bowie-hangon szólalt meg.*

– Igen, én is sokszor hallottam, nem pusztán a saját számok esetében, hanem feldolgozásoknál is, ha én énekelem, akkor az egy Péterfy Bori-szám. Nagyon jellegzetes az énekstílusom, a beszéd felismerhető. Ezért is van, hogy nagyon sok dolog nem áll jól nekem, annyira Péterfy Bori-s lesz.

– *Bowie-nál ez a kaméleonidentitással is összefügg. Ő több szempontból reflektált a zene és a divat, a rock és a divat, a popkultúra és a divat, az underground és a divat kölcsönhatásaira. Mintha mindent a divat és annak paródiájaként értelmezett volna.*

– Igen, az a korszak is ilyen volt. Amikor ő indult, a '60-as évek vége, a '70-es évek azért nagyon erről szóltak. Akkor robbant be ilyen erővel a divat mint önkifejezés, és egyáltalán a nemiség megkérdőjelezése, az a fajta játék, hogy most férfi vagyok, nő vagyok. Ő tényleg hihetetlen úttörő volt, és egészen elképesztően bátor. Benne tényleg ez a csodálatos, és nekem ezért a fő idolom, ő a rock 'n roll csúcsa. Az összművészet, hogy annyira okos, hogy annyira hihetetlenül intellektuális az egész életmű, emellett mégis annyira könnyed és súlyos, nem is tudom, hogy mondjam. Az, ahogyan a végén feltette a koronát a halálával, az egyenesen példátlan.

– *Neki különböző perszónái voltak, kreált perszónái, melyik az, amelyek közel állt hozzád, melyik inspirál még ma is?*

– Ha nagyon megkívánom Bowie-t, akkor az általában a *Ziggy*, illetve a korai lemezek. Most azonban már a *Blackstar*, a vége. A középső korszakát mindig elfelejtem, aztán nagy élmény újra felfedezni a '80-as évek számait, isteni. De az, amitől tényleg a hideg ráz a mai napig, az tényleg a *Space Oddity*, a második és a harmadik lemez.

– Magyarországon talán a Spions volt az a zenekar, amely elsőként reflektált a Bowie-jelenségre. Persze jóval kevesebb zenei tudással, mint Bowie zenészei, de nem is ez a lényeg az ő esetükben. Mennyire voltál jelen a '70-es, '80-as évek magyarországi undergroundjában?

– Én egy kicsit lecsúsztam erről. Én a '80-as évek vége fele lettem már annyi idő, hogy el tudtam kezdeni járkalni koncertekre. A legizgalmasabb dolgokról azért már lekéstem, de hallgatni hallgattam. Főleg a Trabant meg a Balaton volt a kedvencem, a Neurotic, azokat agyonhallgattam, mivel koncert akkoriban még nem nagyon volt, amire elmentem volna. De abszolút imádom a magyar altert, nagyon fontos időszaknak tartom, zseniális volt.

A kortársaim közül a Frenket emelném ki, ő is egy csodálatos androgün figura, és ha nem ide születik, akkor szerintem ismertebb lenne. Nehéz, szóval picike az ország, és nagyon kicsi az a piac, amelynek van ízlése, egyáltalán be tud fogadni izgalmasabb dolgokat. Itt nagyon szűk mezsgyéről beszélünk.

– Említetted a nemi eklektizmust, Bowie esetében az androgünitás fogalmát is össze lehet ezzel vetni. Pl. a Ziggy-perszóna megalkotásához a londoni transzнемűek és meleg szubkultúrák klubvilágának öltözködési stílusát, campjét használta fel. Ha nem tévedek, akkor a te esetében nem az androgünitás, hanem a nőiség vállalása lesz a színpadi játék és kreáció tétje.

– Azért én nem öltözöm túl a koncertekhez. Van olyan, amikor bohóckodom, amikor több ruhát használok, de mivel én egy ilyen, hogy is mondjam, akrobatikus előadó vagyok, nagyon sokat mozgok, nekem az határozza meg, hogy miben vagyok a koncerten. Amiből ki tudok mászni, az emberekre tudok ugrálni, átugrálni a kordonon, mindent csinálni. Egy csomó ruhával sok mindent nem lehet megcsinálni. Mindig az van, hogy hú, de jó lenne egyszer ebben vagy abban fellépni, aztán nem tudom felvenni, mert aztán végül csak ott állhatnék középen, kurva jól nézne ki nyilván, de... Vagy úgy találok ki, hogy egy-két szám erejéig rajtam van egy extra dolog, ami látványosabb, aztán marad a boxoló alapruha, feldobva különböző világító effektekkel.

– Nekem időnként a trambulion ugráló gyereket juttatod az eszembe...

– Igen? Ez vicces, mert épp a padlásról jöttem... ebben a munka- és iskolánélküliségben kint vagyunk Visegrádon, és pont trambulint kerestem...

– Sok baj van a trambulinnal, sehol sem találunk már az áruházakban, úgy tűnik, a karantén-időszakban az egész ország trambulion ugrál. Aztán a Jófogáson próbáltunk rendelni egyet, s miután előre kifizettük, a fickó eltűnt, trambulion pedig sehol. Kész disztópia. Ami egyébként Bowie egyik visszatérő témája volt. Ziggy is egy kiégett világ antihőse, akárcsak az örületet tematizáló Aladdin Sane, illetve a Daimond Dogs című lemez kentaúrszerű véglényei. Az utóbbi lemez intrójában elhangzik egy vers, annak záró sora pedig: „Ez nem rock 'n roll, ez fajirtás!” A Péterfy Bori által megtestesített roksztár dalszövegeiben szintén gyakran előjön a disztópikus világ, még a legújabb számotokban, a Száz fényév nyitó sorában is: „Milyen lesz a Föld, ha ő meg én már nem leszünk?” A kozmikus metaforika pedig ugyancsak felidézi Bowie univerzumát...

– Az új, Szikra című lemez erősen ilyen lesz. Egy csomó szám még a vírus előtt íródott, valahogy mégis ez a lemez világvégi hangulat felé közelít.

– Úgy látszik, a világvége a művészet egyik állandó inspirációs forrása.

– Én sem bírom különösebben hosszabb ideig hallgatni a popzenének azt a mezsgyéjét, amelyben nincsenek súlyos dolgok. Én is ezért lettem egyre kevésbé rádióbarát az utóbbi években, mert az a fajta nőiség, amelyet képviselek, az nagyon távol áll attól, amit szeretnék kormányzatilag látni. Színésznő vagyok, és ha egy számban nincsen dráma, akkor az a szám engem nem érdekel, nem tudom előadni. Nekem azért kell vagy szerelmi dráma, vagy emberi dráma, vagy világnak legyen vége, vagy valami, valami legyen. Máskülönben nagyon küzdenem kell, hogyan létezzek benne. A dráma az előadókat nagyon inspirálja, olyan erő jelenik meg a színpadon egy olyan lény által, aki elviszi az ott lévő embereknek, képviseli a szorongását, a bánatát, az őrjöngését, az élvezetét, az extázisát, minden elfojtott, ki nem mondott, ki nem élt szenvedélyét, a szenvedélybetegségét, az öngyilkos-hajlamát. Nekem is erről szól a színpadi lét. Ezért kell nekem is mindig az, hogy a zenében legyen valami olyan súly, ami igazolja azt, hogy én miért megyek oda fel. Gondolom, hogy a Bowie-nak is kellett egy szerep, egy karakter, valaki, aki felmegy és közvetíti az üzenetet. Aki szürreális, aki nem igazi. Én nagyon nehezen nézek olyan H&M pólós fiúkat, akik olyan aranyosan a mai divat szerint reppelnek, egyáltalán nem tudok kapcsolódni ezekhez a dolgokhoz.

– *A soulénekes legenda, Nina Simone – akit Bowie csodált, illetve egy számát fel is dolgozta – egyszer azt nyilatkozta, hogy a művészetnek reflektálni kell a saját korára, ha ezt elmulasztja, nem is igazán művészet. Ugyanakkor Bowie esetében nem vagy ritkán volt explicit politika a dalszövegekben. S úgy látom, a ti dalszövegeitekben is kevés a nyílt politikai megnyilvánulás. Ez azt jelenti, hogy apolitikus zenekar vagytok, ahogyan Bowie is?*

– Valóban... Nina Simone más dolgokért is küzdött, mint fekete nő, az komoly harc volt, utat törni. És látjuk, hogy még mindig hol tart a világ pont Amerikában, pedig azóta mennyi minden történt. Az a kérdés, hogy mi számít politikának. Én azt gondolom, hogy önmagában már csak az, hogy életben tudott maradni ma, ebben a lebutított országban egy olyan zenekar, amelynek a zenéje sokkal furcsább és sokkal összetettebb, mint amit az emberek kaphatnak a fülükbe a rádión keresztül. A dalszövegeink sokkal vadabbak minden szempontból, és egy olyan nő van a fronton, amilyen én vagyok, aki teljesen más dolgot képvisel. Én azt gondolom, ez már önmagában elég lázadás. És azt gondolom, hogy én ezt őszintén képviselem, nem egy kirakatpunk vagyok. Az egész életemben figyelek erre, hogy nem csinállok olyan dolgokat, amelyek összeegyeztethetetlenek lennének azzal, amit képviselek a színpadon, mert azért sok ilyen van. Ez önmagában már képvisel valamiféle hozzáállást a világhoz. Ez nem politizálás, hanem a világról alkotott vélemény.

– *Bowie sokszor reflektált a rockkultuszra, említettük, hogy Ziggy is egy kiégett rocksztárszerep volt számára. A rocktörténetben többször megjelent ez a reflexió, pl. a Beatles zenekar dalszövegeiben, illetve a Doors esetében Jim Morissonak van egy Rock is dead című poémája, amelyet a kiadó nem volt hajlandó megjelentetni a sorlemezeiken, vagyis piaci és ideológiai alapon cenzúrázták a zenekart. Ti mennyire tartjátok fontosnak a kultusz reflexióját?*

– Hát nehéz az embernek magát világsztárokkal összehasonlítani. Én próbálom ezt úgy megélni, hogy ezt csinálhatom tizenvalahány éve – bár most pont nem csinálhatom ki tudja meddig, most elég szürreális erről beszélni –, én megélem azt, hogy ez egy kultusz, és halálosan komolyan veszem. Ez másképp nem működik. Én halálosan komolyan veszem, hogy Tövisházi Ambrus egy elképesztő zeneszerző, csodálatosak a zenészeink, szerintem mi egy borzalmasan erős zenekar vagyunk. És abban nem akarok belebolondulni, hogy kicsi a piac. Én ezt

úgy akarom megélni, hogy sok embernek jelentünk nagyon sokat. Kurva jó lesz az új lemez is, nagyon sok jó számot csinálunk. Csak az önazonosság és az önmagunkba vetett hit a művészetünk, ez az önkifejezésünk, ezért élünk. Én belepusztulok minden koncertbe a színpadon, ha kell, s akkor is, ha csak száz ember van. Én ezt úgy akarom megélni, hogy igen, ez egy kultusz. És igazából lehetne nagyobb kultusz is, mert ahogy elindultunk, az nagyon jó volt, és most is kurva jó, annak ellenére, hogy iszonyatos ellenszél van. A kultúrpolitika mindennel szembemegy, ami érdekes. De hát ezt elmondhatja magáról az összes író, az összes színész, és mindenki, aki nem megy el szir-szarba. Ez van. Ez felelősségvállalás önmagunkkal szemben, hogy egyszerűen tudjuk azt, hogy kurva jó, amit csinálunk, és sok ember van velünk hál-istennek, aki akarja ezt, és akik szerint tényleg kurva jók vagyunk. Fiatalok is nagyon sokan, újra és újra minden évben. Úgyhogy én nagyon boldog vagyok, hogy nekem azt megadta az élet, hogy én ezt csinálhatom.

– *Végül lazítsunk, következzen a Bravo magazinós kérdés: Legszívesebben melyik Bowie-számot dolgoznád fel, énekelnéd el? Akár úgy, hogy magyarra fordítjátok a dalszövegét.*

– Volt már sok Bowie-émlékkoncert, hívtak is már ilyesmibe, nekem azonban nem volt kedvem hozzá. Általában nem is tetszik, amikor hallom, hogyan éneklük mások Bowie-t. Nyilván vannak kurva jó feldolgozások. Nekem személy szerint a *Rock 'n roll suicide* az egyik kedven-cem, úgyhogy akkor azt mondom.

– *Akkor ez a zárzó: Rock 'n roll suicide!*

– Igen!